

PROTOKÓŁ

**z posiedzenia Zespołu problemowego ds. ubezpieczeń społecznych działającego
w ramach Rady Dialogu Społecznego w dniu 3 października 2016 r.**

Miejsce posiedzenia: Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”

Prowadzący: Jan Klimek, Związek Rzemiosła Polskiego

Uczestnicy: członkowie Zespołu, eksperci.

W posiedzeniu Zespołu problemowego uczestniczyli członkowie zespołu, zaproszeni goście oraz **Marcin Zieleniecki**, Podsekretarz Stanu Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej; **Danuta Koradecka**, Dyrektor Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego; **Joanna Bugajska**, Kierownik Zakładu Ergonomii Centralny Instytut Ochrony Pracy; **Mariusz Kubzdyl**, Dyrektor Departamentu Ubezpieczeń Społecznych MRPiPS; **Marek Bucior**, Z-ca Dyrektora Departamentu Ubezpieczeń Społecznych MRPiPS; **Ewa Bednarczyk**, Dyrektor Departamentu Świadczeń Emerytalno-Rentowych Zakład Ubezpieczeń Społecznych; **Dariusz Noszczak**, Wicedyrektor Departamentu Świadczeń Emerytalno-Rentowych ZUS.

Porządek obrad obejmował:

1. Podsumowanie i analizę przesłanych materiałów w sprawie planowanego wniosku o zlecenie ekspertyzy.
2. Dyskusję nad projektem o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw.
3. Sprawy różne.

Przyjęto protokół z dnia 28.07.2016 r.

Przewodniczący Jan Klimek przywitał członków Zespołu, ekspertów oraz zaproszonych gości i przeszedł do omawiania pierwszego punktu porządku obrad.

Ad. 1

Na posiedzeniu Zespołu dnia 7.06.2016 r. uzgodniono, że zostanie skierowane pismo z wnioskiem o udostępnienie właściwych danych do: Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Głównego Urzędu Statystycznego, Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego, Centralnego Instytutu Ochrony Pracy. W związku z wnioskiem członków Zespołu ds. ubezpieczeń społecznych w sprawie zlecenia ekspertyzy odpowiadającej na trzy zagadnienia:

1. Wpływ długości pracy w warunkach szczególnych i o szczególnym charakterze, na długość życia kobiet i mężczyzn.
2. Jak staż pracy wpływa na życie w zdrowiu (średnia długość życia wzrasta, natomiast lata życia w zdrowiu maleją).
3. Ilość schorzeń wśród określonych grup pracowników i ich wpływ na pracę.

Przewodniczący podsumował pozyskane materiały.

Strona społeczna podziękowała Pani **Danucie Koradeckiej Dyrektor Centralnego Instytutu Ochrony Pracy – Państwowego Instytutu Badawczego** za przygotowanie opracowania *Stan Zdrowia Pracowników w Polsce*. Pani Danuta Koradecka zaproponowała aby w przyszłości stworzyć mechanizm systemowego, ciągłego monitorowania: rynku pracy, systemów emerytalnych, stanu zdrowia- w poszczególnych agendach funkcjonujących w tym obszarze. Jeżeli w przyszłości wyniknie problem np. dotyczący płac, to będzie można wykorzystać zgromadzone w ten sposób materiały.

Pozyskane materiały będą przedmiotem dalszej analizy członków Zespołu.

Ad. 2

Marcin Zieleniecki, Podsekretarz Stanu Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, przedstawił główne założenia do projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (projekt z 13.09.2016 r.).

Projekt przewiduje w pewnym sensie odejście od standardowego stosowanego do tej pory rozwiązania, polegającego na tym, że corocznie kwoty najniższych świadczeń emerytalno-rentowych wzrastają przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji. W projekcie budżetu państwa na 2017 r. została zabezpieczona kwota środków na rozwiązanie wspierające mechanizm waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych.

Zaproponowano podwyższenie kwot najniższych świadczeń emerytalno-rentowych (dla osób spełniających warunki stażowe do najniższego świadczenia):

- 1 000 zł miesięcznie- dla osób całkowicie niezdolnych do pracy.
- 750 zł miesięcznie- dla osób częściowo niezdolnych do pracy.

Niezależnie od zaproponowanych rozwiązań , zostanie przeprowadzona waloryzacja świadczeń emerytalno-rentowych, przy zastosowaniu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych, zwiększonego o co najmniej 20% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w poprzednim roku kalendarzowym. Dodał, że wszystkie świadczenia z FUS zostaną podniesione w ramach waloryzacji wskaźnikiem 100,73%, z tym, że podwyżka z waloryzacji nie mogłaby być niższa niż 10 zł.

Wprowadzony zostanie mechanizm waloryzacji świadczeń z KRUS. Świadczenia zostaną podniesione analogicznie jak w systemie pracowniczym, nie mniej niż o kwotę 10 zł. Świadczenia rolnicze niższe niż kwota 1 000 zł zostaną podwyższone jednorazowo do kwoty najniższego świadczenia emerytalno-rentowego. Podobne rozwiązanie zostanie zastosowane w systemie emerytalnym służb mundurowych.

Jeremi Mordasewicz Konfederacja Lewiatan powiedział, że równolegle powinno się dyskutować nad projektem o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw i projektem ustawy obniżającym wiek emerytalny.

Odwołał się do analizy prof. Wojciecha Otto, powstrzymanie stopniowego podwyższania wieku emerytalnego i wydłużania stażu pracy, niezbędne do uzyskania gwarantowanej emerytury, pomimo wydłużenia się życia, spowoduje, że odsetek dotowanych emerytur wzrośnie z 12% obecnie do 50% w 2050 r., koszt takich dopłat stanowiący obecnie 2% całego kosztu emerytur wzrośnie do 16%. Dodał, że jeżeli rząd dba o najniższe emerytury, obniżając przy tym wiek emerytalny to powyższe proporcje ulegną pogorszeniu.

Obecna proporcja długości okresu pracy do okresu pobierania emerytury, nie może być utrzymana a obniżając wiek emerytalny nastąpi jej pogorszenie. Obie propozycje mogą zagrozić stabilności systemu.

Henryk Nakonieczny NSZZ „Solidarność” powiedział, że projekt ocenia pozytywnie. Podwyższenie najniższych świadczeń emerytalno-rentowych jest krokiem we właściwym kierunku. Proponuje wprowadzić dodatkowy parametr, który ma gwarantować, że wartość świadczeń w stosunku do wzrostu kosztów utrzymania w najniższych kategoriach dochodowych emerytów nie będzie spadła. Dodał, że niepokojąca jest sytuacja wynikająca

z art. 27 i 28 ustawy o emeryturach i rentach z FUS tj. emerytura dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r.

Wojciech Nagel BCC odnosząc się do projektu ustawy powiedział, że w żadnym państwie europejskim nie występuje dobry sposób na zabezpieczenie minimalnych świadczeń, przypomniał o Zielonej Księdze Komisji Europejskiej na rzecz stabilnych systemów emerytalnych oraz Białej Księdze z 2012 r. Jest to związane nie tylko z demografią, ale także z systemem zdefiniowanej składki jako pewnego modelu, wprowadzonego do systemu emerytalnego, który zamienia tak zwaną sprawiedliwość społeczną na sprawiedliwość aktuarialną. Aktuariat staje się punktem odniesienia dla wyliczenia świadczeń. Powiedział, że upatruje w tym pewnego wskazania (Biała Księga), przyznania się do bezradności. Jediną metodą na którą wskazują państwa europejskie jest metoda mechanicznego podnoszenia świadczeń emerytalnych, kwotowa. Podsumowując stwierdził, że projekt ustawy mieści się w konwencji realizacji rozmaitych reform i modernizacji emerytalnych, które mają miejsce w Europie. Dodał, że występuje koincydencja pomiędzy wysokością świadczeń emerytalnych a poziomem aktywizacji zawodowej. Odnosząc się do nieopłacania składek przez pracodawcę, powiedział, że takie przykłady należy piętnować.

Wiesława Tarnowska OPZZ powiedziała, że projekt ustawy jest krokiem w dobrym kierunku. Jednak zwróciła uwagę na podział emerytów, przy tym odwołała się do wypowiedzi H. Nakoniecznego. Dodatkowo przypomniała stanowisko strony związkowej z dnia 18.05.2016 r., tj. wskaźnik waloryzacji emerytur i rent powinien wynosić nie mniej niż średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług w 2016 r. zwiększony o co najmniej 50% realnego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia za pracę w 2016 r.

Waldemar Lutkowski FZZ powiedział, że FZZ akceptuje projekt ustawy pod warunkiem przedstawionym również przez H. Nakoniecznego tj. art. 26 i art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Marcin Zieleniecki odwołując się do dyskusji powiedział, że mamy do czynienia z rozwiązaniem o charakterze socjalnym, które jest stosowane w systemie ubezpieczeniowym co do zasady opartym na zasadzie wkładu. Jeżeli porównamy stary system emerytalny z nowym systemem emerytalnym, to nowy system emerytalny opiera się na indywidualnej charakterystyce ubezpieczonego. Wysokość świadczenia emerytalnego zależy od przebiegu okresu zatrudnienia, przebiegu okresu aktywności zawodowej, wysokości składek opłacanych przez ubezpieczonego i momentu przejścia na emeryturę. W zindywidualizowanym systemie

emerytalnym zdefiniowanej składki, jedynym elementem o charakterze socjalnym jest konstrukcja gwarancja najniższego świadczenia emerytalno-rentownego. W starym systemie emerytalnym obejmującym osoby urodzone przez 1 stycznia 1949 r. tych socjalnym elementów było więcej np. kwota tak zwana socjalna, wchodząca w skład każdego świadczenia emerytalno-rentownego (24% kwoty bazowej). W starym systemie każda osoba, która spełniła warunki nabycia prawa do emerytury, miała zagwarantowane, że jednym z elementów świadczenia będzie element socjalny w wysokości 24% kwoty bazowej a przyrost świadczenia będzie zależał od okresów składkowych, nieskładkowych i wysokości osiąganego w tych okresach wynagrodzenia więc można powiedzieć, że konstrukcja najniższego świadczenia w systemie nie miała tak dużego znaczenia społecznego jak w nowym systemie.

Dodał, że w starym i nowym systemie gwarancja otrzymania najniższego świadczenia dotyczy osób, które osiągnęły tzw. podstawowy staż. W starym systemie, istniała konstrukcja emerytury niepełnej, przysługującej po osiągnięciu podstawowego wieku emerytalnego, ale o 5 lat niższego stażu ubezpieczeniowego. W starym systemie ta emerytura nie była objęta gwarancją, podobnie jest w nowym systemie, gdzie element najniższego świadczenia ma dużo większe znaczenie. W nowym systemie w ogóle nie ma elementu stażu (sytuacja problematyczna), każda osoba, która osiągnie wiek, chociażby opłaca składkę przez 1 miesiąc, nabywa prawo do emerytury, więc tą samą argumentację można odnieść do nowego systemu emerytalnego.

Poza tym, powiedział, że poruszamy się w obrębie środków budżetowych, które są ograniczone. Konstruuąc projekt ustawy została wzięta pod uwagę pula środków, która była możliwa do wykorzystania na takie znaczące podwyższanie najniższych świadczeń emerytalno-rentowych. Każdorazowe rozszerzenie tej operacji wiąże się ze wzrostem kosztów, w budżecie nie ma na to zagwarantowanych środków.

Przedstawiciele MRPiPS zwrócili się z prośbą do poszczególnych organizacji o przesłanie do ministerstwa pisemnych opinii w sprawie projektu o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz niektórych innych ustaw.

W sprawie przeglądu systemu emerytalnego:

M. Zieleniecki powiedział, że Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jest podmiotem, zobowiązanym ustawowo do przeprowadzenia przeglądu emerytalnego. Zakład Ubezpieczeń Społecznych prowadzi prace analityczne, poddaje wnioski pod szeroką dyskusję społeczną. Z debaty poświęconej systemowi emerytalnemu jako całości zostaną sporządzone dwa raporty tzw. zielona i biała księga. Na bazie obu dokumentów MRPiPS do końca br. roku przygotowuje

sprawozdanie, które przekaże Radzie Ministrów. Dodał, że przebieg dyskusji przeprowadzonej w ramach Zespołu problemowego ds. ubezpieczeń społecznych działającego w ramach RDS wpłynie na kształt dokumentu, który zostanie przedłożony Radzie Ministrów do zaakceptowania.

Wojciech Nagel BCC zaapelował do Przewodniczącego Zespołu o pozyskanie informacji, kiedy Zespół otrzyma materiał dotyczący przeglądu emerytalnego.

Mariusz Kubzdyl, Dyrektor Departamentu Ubezpieczeń Społecznych MRPiPS odwołując się do pytania powiedział, że materiał zostanie przesłany prawdopodobnie w przeciągu miesiąca, tzw. Zielona i Biała Księga są przygotowywane w tym samym czasie.

Jeremi Mordasewicz Konfederacja Lewiatan poinformował, że w oczekiwaniu na białą i zieloną księgę dotyczącą przeglądu systemu emerytalnego, prześle do członków Zespołu opracowanie dotyczące *wpływu systemu emerytalnego na rynek pracy, wzrost gospodarczy i dochody* z zastrzeżeniem, że materiał został przygotowany w ramach przeglądu emerytalnego, skonsultowany z członkami Konfederacji Lewiatan, ale nie zatwierdzony przez zarząd organizacji.

Przewodniczący Jan Klimek podziękował członkom Zespołu, ekspertom oraz zaproszonym gościom za przybycie i zamknął posiedzenie Zespołu.

Jan Klimek

Przewodniczący Zespołu

*Sporządziła
Magdalena Gryciuk
Biuro Rady Dialogu Społecznego*